

Banking service of the units of local government in Poland

Obsługa bankowa jednostek samorządu terytorialnego w Polsce

dr Paweł Sitek

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie

Martyna Sawicka

Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie

ABSTRACTS

The political changes after 1989 affected all major sectors of the economy in Poland. The changes leading to the creation of the first level of local government in Poland and to the creation of the first commercial banks are specially worth mentioning.

The creation of local government in Poland took place with the adoption of the Law of 8 March 1990. On the Local Government (Journal of Laws No. 16, item. 95, with amendments) The proposed legislation is the first essential step in the reform of local government in Poland. At the same time in Poland, the banking system was reformed. The adoption of two fundamental laws on 31 January 1989 was the fundament of this reform. There were:

- the Act on Polish National Bank (Journal of Laws No. 4, item. 22, with amendments)
- the Act on Banking Law (Journal of Laws No. 4, item. 21, with amendments)

For a period of 25 years, there have been important and lasting changes in the local government system in Poland and in the banking system, which has become an important link in the implementation of the tasks set by the legislator to local government units.

Zmiany ustrojowe po 1989 roku dotyczyły wszystkich ważnych działań gospodarki w Polsce. Warto wymienić zmiany, doprowadzające do powstanie pierwszego stopnia samorządu terytorialnego i wyodrębnienia pierwszych banków komercyjnych.

Powstanie samorządu gminnego w Polsce odbyło się dzięki uchwaleniu w dnia 8 marca 1990 r. ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 z późn.zm.). Wspomniana ustawa była pierwszym w Polsce, zasadniczym krokiem w ramach reform samorządu terytorialnego. Jednocześnie trwała reforma system bankowego. Podstawą tej reformy było uchwalenie w dniu 31 stycznia 1989 roku: dwóch fundamentalnych ustaw

- o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 22 z późn. zm.);
- prawo bankowe (Dz. U. Nr 4, poz. 21 z późn. zm.).

W ciągu 25 lat nastąpiły ważne i trwałe zmiany ustroju samorządu terytorialnego oraz w systemie bankowym, który stał się ważnym ogniwem realizacji zadań stawianych przez ustawodawcę jednostkom samorządu terytorialnego.

KEYWORDS:

the banking sector in Poland, bank, banking services, local government unit
Sektor bankowy w Polsce, bank, obsługa bankowa, jednostka samorządu terytorialnego

WSTĘP

Banki konkurują o obsługę około 14 mld zł środków bieżących instytucji samorządowych. W zdobywaniu zleceń na bankową obsługę małych gmin i powiatów przodują banki spółdzielcze. Duże banki komercyjne są skuteczniejsze w dużych miastach i województwach.

Bankowa obsługa jednostek samorządu terytorialnego jest wykonywana na podstawie art. 264 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013, poz. 885 z późn. zm.). Stosownie do

art. 264 ust. 1 ww. ustawy, bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank, wybrany na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. 2007 Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.). Szczegółowy zakres i zasady wykonywania obsługi bankowej określa umowa zawarta między zarządem jednostki samorządu terytorialnego a bankiem wyłonionym w wyniku zamówienia publicznego.

Podstawowy zakres obsługi bankowej, świadczonej na rzecz jednostek samorządu terytorialnego, związany jest z dwoma czynnościami bankowymi, wskazanymi odpowiednio w art. 264 ust. 3 i 4 ww. ustawy. Pierwsza czynność obsługi bankowej to lokowanie wolnych środków budżetowych na rachunkach bankowych, a druga – kredytowanie jednostek samorządu terytorialnego. Stosownie do art. 264 ust. 4 ww. ustawy, zarząd jednostki samorządu terytorialnego może, w granicach upoważnień zawartych w uchwale budżetowej, zaciągać kredyty w wybranych przez siebie bankach, w trybie określonym w przepisach o zamówieniach publicznych.

Wskazane dwie czynności obsługi bankowej stanowią podstawę, która we współczesnej praktyce zyskuje szereg uszczegółowień. Stąd obsługa bankowa JST musiała dostosowywać się do ewolucji współczesnych zadań realizowanych przez JST. Warto wspomnieć przykładowo bankowość elektroniczną, która ok. 10 lat temu powszechnie była wprowadzana przez banki wobec wszystkich klientów. Ze względu na nową formułę zabezpieczeń, stanowiło to duże wyzwanie dla mentalności decydentów samorządowych, jak również dla procedur obowiązujących w tym zakresie. Upływ lat udowodnił, że JST w ramach codziennej obsługi bankowej (m.in. sprawdzającej się do prowadzenia codziennych rozliczeń pieniężnych) stały się bardzo nowoczesnym i wymagającym klientem.

Bankowa obsługa budżetu jednostki samorządu terytorialnego, poza prowadzeniem rachunku środków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, obejmuje: dokonywanie lokat wolnych środków pieniężnych, udzielanie kredytów, poręczeń i gwarancji. Zasady wykonywania obsługi bankowej określa umowa zawarta między zarządem jednostki samorządu terytorialnego a bankiem.

Celem niniejszego artykułu jest analiza podstaw prawnych i faktycznych obsługi bankowej jednostek samorządu terytorialnego. W tym kontekście

powstają ważne pytania problemowe, zasadne więc jest udzielenie odpowiedzi na pytania: Czy dzisiejsza obsługa bankowa w pełni zaspokaja potrzeby jednostek samorządu terytorialnego w zakresie rozliczeń finansowych? Czy JST, jako jednostki podlegające rygorom finansów publicznych, właściwie wykorzystują dzisiejszą ofertę banków? Czy JST mogą prowadzić rozliczenia finansowe za pośrednictwem innej instytucji finansowej niż bank?

Decyzja w sprawie wyboru banku wykonującego obsługę budżetu gminy

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.), za przygotowanie i przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia odpowiada kierownik zamawiającego. Z przytoczonego przepisu wynika, że decyzję wiążącą i ostateczną podejmują osoby, wchodzące w skład zarządu JST, czyli wójt, burmistrz lub prezydent. Warto przytoczyć brzmienie art. 60 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.), zgodnie z którym, za prawidłową gospodarkę finansową odpowiada wójt. Obsługa bankowa we współczesnym otoczeniu JST jest niezbędna dla prawidłowej gospodarki realizowanej przez samorząd terytorialny. Warto zauważyć, że nie są prawidłowe sytuacje, w których rady gmin podejmują uchwały w sprawie wyboru banku do obsługi budżetu gminy. Takie stanowisko zajął wojewoda łódzki w rozstrzygnięciach nadzorczych z 31 stycznia 2008 r., nr ON-I-0911/53/08 oraz 31 lipca 2008 r., nr ON.I-0911/382/2008.

Należy podkreślić, że w praktyce, początkowym dokumentem w procesie wyłonienia banku jest specyfikacja istotnych warunków zamówienia (SIWZ), sporządzana i udostępniana oferentom przez zamawiający samorząd terytorialny (Stachowiak M., Jerzykowski J., Dzierżanowski W., 2014).

1. Przedmiot zamówienia, określany w SIWZ, obejmuje następujące działania:
 - 1.1. Założenie i prowadzenie rachunków:
 - a. podstawowych,
 - b. pomocniczych,
 - c. walutowych,
 - d. Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych;

- 1.2. Dokonywanie operacji bankowych (przelewy, przyjmowanie wpłat gotówkowych, wypłaty gotówkowe);
- 1.3. Udzielanie odnawialnego kredytu w rachunku bieżącym (rachunek bieżący budżetu), w przewidywanej wysokości nie przekraczającej 7 000 000 zł w roku. Zamawiający przeznaczają kredyt na pokrycie przejściowego deficytu w trakcie roku budżetowego, a jego spłata następuje codziennie, z dochodów wpływających na ten rachunek. Zamawiający nie dopuszcza możliwości pobierania opłat i prowizji bankowych od salda niewykorzystanej części kredytu. Oprocentowanie kredytu wg zmiennej stawki WIBOR IM (ustalanej jako średnia z notowań w okresie od pierwszego do dwudziestego trzeciego dnia miesiąca), plus marża banku (stała w okresie trwania umowy). Zabezpieczeniem kredytu w rachunku bieżącym będzie weksel własny in blanco;
- 1.4. Automatyczne lokowanie środków finansowych, znajdujących się na rachunkach bankowych (w tym na lokaty typu overnight);
- 1.5. Przechowywanie depozytów;
- 1.6. Zapewnienie systemu bankowości elektronicznej do obsługi rachunków bankowych.
2. Wykonawca zobowiązany jest do:
 - 2.1. Posiadania w mieście X oddziału banku lub filii;
 - 2.2. Otwarcia dwóch punktów kasowych w ratuszu (w nowo utworzonym biurze obsługi interesanta) i biurowcu urzędu miasta przy ul. Y. Zamawiający udostępni wykonawcy dwa pomieszczenia pod stanowiska kasowe na warunkach, określonych w odrębnych umowach, niestanowiących przedmiotu niniejszego zamówienia;
 - 2.3. Niepobierania opłat od:
 - a. przelewów do innych banków,
 - b. wpłat gotówkowych, dokonywanych na wszystkie rachunki bankowe zamawiającego przez osoby fizyczne i prawne oraz jednostki nieposiadające osobowości prawnej, w punktach kasowych, oddziałach i filiach banku z tytułów wymienionych w art.4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1115 ze zm.),

- c. operacji bezgotówkowych wewnątrzbankowych na rachunkach zamawiającego,
- d. salda niewykorzystanej części kredytu w rachunku bieżącym,
- e. przechowywania depozytów,
- f. udostępnienia i prowadzenia indywidualnych numerów rachunków wirtualnych oraz od wydania nośników pieniądza elektronicznego,
- g. wpłat gotówkowych w formie zamkniętej, z opcją konwoju,
- h. wydawania na pisemne lub telefoniczne zlecenie zamawiającego zaświadczeń i opinii bankowych,
- i. instalacji, doradztwa i eksploatacji systemu bankowości elektronicznej.

Warto dodać, że w zamówieniu, którego przedmiotem jest bankowa obsługa budżetu gminy oraz jej jednostek organizacyjnych, przedmiot zamówienia powinien w SIWZ zostać dokładnie przedstawiony. Wynika to z rygorów formalnych, narzuconych przez wspomnianą ustawę Prawo zamówień publicznych. Ustawodawca wymaga, aby przedmiot zamówienia został opisany w sposób jednoznaczny i wyczerpujący, za pomocą dostatecznie dokładnych i zrozumiałych określeń z uwzględnieniem wszystkich wymagań i okoliczności, mogących mieć wpływ na sporządzenie oferty (art. 29 ust. 1 pzp).

Oznacza to obowiązek precyzyjnego określenia wymagań, np. co do obsługi budżetu. Ponadto należy dokładnie określić jednostki, które są powiązane z samorządem terytorialnym, ogłaszającym przetarg. Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamawiający mogą wspólnie przeprowadzić postępowanie i udzielić zamówienia, wyznaczając spośród siebie zamawiającego, upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia w ich imieniu i na ich rzecz. Oznacza to, że o ile przedmiot zamówienia leży w sferze zainteresowania kilku jednostek, zamawiający mogą wspólnie przeprowadzić postępowanie i udzielić zamówienia, wyznaczając spośród siebie zamawiającego, upoważnionego do przeprowadzenia postępowania i udzielenia zamówienia w ich imieniu i na ich rzecz.

Obsługa bankowa wykonywana przez bank wybrany w trybie blankietowym, realizowana na rzecz jednostki samorządu terytorialnego, może

zostać rozdzielona do obsługi strictly budżetowej i do obsługi związanej z budżetem jednostek organizacyjnych, która może zostać powierzona innym bankom – stosownie do postanowień prawa zamówień publicznych (Pismo Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie z 18 lutego 2009 r., nr K-0542/08/KG/09, Biul.RIOSzcz.2009.1.76).

Nowoczesne czy tradycyjne usługi bankowe dla samorządów

Należy zauważyć, iż stosunkowo wiele samorządów nadal korzysta z tradycyjnych usług bankowych, które wymagają dokumentacji papierowej i osobistych wizyt w bankach. W tym zakresie można stwierdzić, że ciągle trwa transformacja samorządów terytorialnych. Nie są wykorzystywane nowoczesne rozwiązania, które usprawniają zarządzanie finansami i zwiększają bezpieczeństwo operacji finansowych. Bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank, wybrany na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych (art. 196 ust. 1 ustawy o finansach publicznych). Przetarg na wybór banku ogłasza i przeprowadza wójt, burmistrz, prezydent miasta, zarząd powiatu lub zarząd województwa. Radni nie mają kompetencji do podejmowania uchwał w sprawie ogłaszania przetargu czy wyboru banku (art. 18 ust. 1 ww. ustawy).

Umowa z bankiem na obsługę budżetu samorządowego nie może być zawarta na dłużej niż 5 lat. Najczęściej samorządy zawierają z bankiem umowy na 2-3 lata.

Standardowy zakres obsługi bankowej i produkty powiązane

Przetarg na obsługę bankową budżetu samorządowego dotyczy najczęściej usługi kompleksowej, w skład której wchodzi:

- otwarcie i prowadzenie rachunku bieżącego oraz rachunków pomocniczych dla samorządu oraz jednostek organizacyjnych;
- przyjmowanie wpłat gotówkowych własnych i obcych;
- dokonywanie wypłat;
- sporządzanie i udostępnianie dziennych wyciągów bankowych papierowych i elektronicznych;
- dokonywanie przelewów wewnętrznych i do innych banków;
- udostępnianie systemu bankowości elektronicznej oraz usług Home Banking.

W ramach oferty rachunków bieżących, jednostki samorządu terytorialnego najczęściej korzystają ze standardowych rozwiązań, ułatwiających zarządzanie środkami finansowymi. Należy do nich rachunek bieżący w złotych oraz rachunek w walutach wymiennalnych (np. EUR i USD). Ponadto, z rachunkiem bieżącym mogą być powiązane usługi dodatkowe, m.in. automatyczna identyfikacja płatności masowych (np. podatkowych), płatności na rzecz urzędów skarbowych lub Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, karty przedpłacone itd.

W ostatnich latach, banki wychodząc na przeciw specyfice podmiotów sektora publicznego, znacząco rozwinęły ofertę bankowości transakcyjnej dedykowaną tym podmiotom, a mianowicie do oferty rachunku bankowego oferuje się wiele komplementarnych produktów i usług bankowych, które ułatwiają służbom finansowym samorządów sprawne zarządzanie przepływami finansowymi oraz płynnością finansową tych podmiotów. Przykładem może być bankowość elektroniczna, „wirtualna konsolidacja sald”, system wirtualnych rachunków kontrahenckich, karty bankowe, w tym karty przedpłacone, lokaty typu overnight.

Usługa bankowości elektronicznej umożliwia sprawne zarządzanie wszelkimi płatnościami jednostki, eliminując koszty wizyt bankowych, papieru, a jednocześnie dając pełny i ciągły dostęp do środków bieżących i historii transakcji. Ponadto jest ona bardzo często skorelowana z systemem finansowo-księgowym, wykorzystywanym przez samorządy, co powoduje, że każda operacja realizowana przez system bankowości elektronicznej jest jednocześnie rejestrowana księgowo w ramach wewnętrznych systemów w JST.

Kolejnym ważnym elementem obsługi bankowej, ułatwiającym zarządzanie należnościami, są wirtualne rachunki kontrahenckie. Umożliwiają one automatyczną identyfikację kontrahenta i przetwarzają wpływy na rachunek samorządu. Nowoczesną i efektywną z punktu widzenia specyfiki gmin, powiatów i regionów usługą są karty przedpłacone, które umożliwiają realizację wypłat wszelkiego rodzaju świadczeń, premii, bonusów czy też wydatków związanych z delegacjami pracowników.

Kolejnym ważnym instrumentem obsługi bankowej dla dużych organizacyjnie jednostek samorządu terytorialnego, które charakteryzują się rozbudowaną strukturą organizacyjną, jest możliwość „wirtualnej konsolidacji sald”. Dzięki tej usłudze jest możliwe scentralizowane zarządzanie

środkami finansowymi zgromadzonymi na wielu rachunkach oraz wirtualne bilansowanie dodatnich i ujemnych sald rachunków jednostek organizacyjnych, niebędących oddzielnymi podmiotami gospodarczymi i prowadzących wspólną politykę finansową.

Warto podkreślić, że produkty dodatkowe, tworzą wachlarz usług bankowych o charakterze kompleksowym, a jednocześnie pozwalają uwzględnić indywidualne warunki wskazane w SIWZ każdej jednostki. Niektóre produkty bankowe o charakterze dodatkowym mają charakter jednorazowy i mogą być zamykane albo otwierane w zależności od potrzeb samorządu.

Kolejnym ważnym instrumentem obsługi bankowej są depozyty. Korzystanie z lokat i rachunków depozytowych w banku, który prowadzi rachunek bieżący JST, jest łatwiejsze, ponieważ nie wymaga zgody radnych samorządowych. Upoważnienia rady gminy, powiatu albo sejmiku województwa wymaga jedynie lokowanie wolnych środków samorządu w innych bankach (art. 195 ust. 2 ustawy o finansach publicznych). Ustawa o finansach publicznych dopuszcza możliwość lokowania nadwyżek finansowych poza bankiem, w którym samorząd posiada swój rachunek podstawowy. Ważną rolę w ofercie każdej instytucji finansowej odgrywiają produkty depozytowe. Oferty lokat są bardzo elastycznie dopasowane do oczekiwań tych podmiotów. Jedną z najpopularniejszych form lokowania wolnych środków są lokaty negocjowane, w tym przypadku służby finansowe samorządów w sposób bezpośredni ustalają z bankiem oprocentowanie dla planowanych lokat. Ważnym narzędziem, umożliwiającym podmiotom sektora publicznego zarządzanie chwilowo wolnymi środkami finansowymi, są lokaty typu overnight. Usługa ta pozwala na krótkoterminowe lokowanie pozostających na rachunkach nadwyżek finansowych na noc, weekend lub dni świąteczne.

Kolejnym newralgicznym produktem bankowym, świadczonym na rzecz JST, jest kredyt w rachunku bieżącym i kredyt inwestycyjny. W związku z ubieganiem się przez polskie samorządy terytorialne o różne fundusze unijne, ważną rolę odgrywają kredyty, zapewniające udział własny w planowanych inwestycjach.

W ramach obsługi bieżącej budżetu samorządowego banki oferują kredyt w rachunku, z którego korzysta obecnie większość samorządów. Warunkiem korzystania z kredytu w rachunku bieżącym jest uprzednia

uchwała budżetowa, podjęta przez odpowiedni organ stanowiący w gminie, powiecie lub województwie. W podejmowanych przez samorządy uchwałach budżetowych, funkcjonuje pozycja „kredyt – finansowanie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu”. Jest to elastyczna forma finansowania, która daje możliwość przyspieszenia realizacji zadań publicznych, zanim wpłyną oczekiwane środki. W konsekwencji przewidzianego w uchwale budżetowej kredytu krótkoterminowego, a taki charakter ma kredyt w rachunku bieżącym, nie ma konieczności uzyskiwania dodatkowej zgody radnych.

Kwestia kontynuacji współpracy JST z dotychczasowym bankiem w oparciu o art. 4 pkt 8 ustawy Prawo zamówień publicznych

Przedmiotowe zagadnienie musi być rozstrzygnięte w świetle interpretacji systemowej ustawy o finansach publicznych oraz ustawy Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z brzmieniem art. 264 ufp, bankową obsługę budżetu jednostki samorządu terytorialnego wykonuje bank, na zasadach określonych w przepisach o zamówieniach publicznych. Natomiast stosownie do art. 4 pkt 8 pzp, ustawy tej nie stosuje się do zamówień i konkursów, których wartość szacunkowa nie przekracza równowartości 30 000 euro. W związku z tym, że ani ustawa o finansach publicznych, ani ustawa Prawo zamówień publicznych nie wyłączają stosowania tego przepisu w przypadku obsługi bankowej budżetu JST, należy uznać, że przepis ten może być stosowany w takich przypadkach. Skoro wartość zamówienia będzie niższa niż 30 000 euro nie stosuje się przepisów ustawy pzp.

Podkreślenia jednak wymaga fakt, że realizacja zadań o wartości poniżej 30 000 euro nie zwalnia JST ze stosowania zasad udzielania zamówień, w szczególności zasady zachowania uczciwej konkurencji, również w przypadku wyboru banku prowadzącego obsługę tylko budżetową. Warto zwrócić uwagę, że wydatkowanie środków publicznych powinno być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskania najlepszych efektów z danych nakładów finansowych.

Istotne jest również to, że zgodnie z art. 2 pkt 13 pzp, pod pojęciem zamówień publicznych rozumie się jedynie umowy odpłatne, zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, do-

stawy lub roboty budowlane. Dokonując oceny, czy umowa z bankiem ma charakter umowy odpłatnej czy nieodpłatnej, należy zwrócić uwagę na kilka kwestii (Pieróg, 2014).

Z samego faktu niepobierania przez bank opłat za prowadzenie rachunku bankowego JST nie wynika, że świadczona przez niego usługa ma charakter całkowicie nieodpłatny. Z obsługą rachunków bankowych powiązane są najczęściej usługi rozliczeń pieniężnych dokonywane na zlecenie zamawiającego. Z tytułu ich realizacji bankowi przysługują określone prowizje, stanowiące jego wynagrodzenie za dokonywanie czynności bankowych. W konsekwencji, niepobieranie opłat za prowadzenie rachunku bankowego bank może rekompensować poprzez opłaty za dokonywanie rozliczeń finansowych, ponadto może obracać czasowo wolnymi środkami pieniężnymi, zgromadzonymi na rachunku bankowym pod tytułem zwrotnym. W efekcie bank czerpie korzyści majątkowe z tytułu obracania wspomnianymi środkami. Wobec czego, przy ocenie korzyści banku, należy brać pod uwagę relację między proponowaną stopą oprocentowania środków zgromadzonych na rachunku bankowym a stopą oprocentowania stosowaną przez inne banki w odniesieniu do kwot przechowywanych na prowadzonych przez nie rachunkach bankowych instytucji publicznych. Za wynagrodzenie banku należy w tej sytuacji uznać korzyści, np. z tytułu różnic między oprocentowaniem proponowanym zamawiającemu a oprocentowaniem stosowanym przez inne banki. W praktyce powyższa analiza porównawcza może odbyć się tylko i wyłącznie w oparciu o oficjalne informacje, wynikające z oferty banków, gdzie często ostateczna oferta banku dla JST stanowi indywidualny przedmiot negocjacji i nie będzie informacji dla podmiotów trzecich o szczegółowych parametrach zastosowanych do obsługi bankowej.

Mimo to należy zgodzić się z wnioskiem, że umowa JST z bankiem w przedmiocie obsługi rachunków bankowych jest jednak umową odpłatną (jest zamówieniem publicznym), a tym samym jej zawarcie powinno poprzedzać zastosowanie przepisów pzp, jeżeli szacunkowa wartość zamówienia przekroczy kwotę 30 000 euro.

Gdy, teoretycznie szacując, przedmiot zamówienia wynosi 0 zł, w związku z rezygnacją banku z prowizji, opłat itp., wówczas zastosowanie może mieć art. 4 pkt 8 pzp. Jednak tak szacowana wartość zamówienia

w dalszym ciągu nie uwzględnia korzyści banku z tytułu obracania wolnymi środkami JST. W takiej sytuacji odpłatność umowy determinuje przyjęcie stanowiska, że posiada ona nadal cechy zamówienia publicznego.

Reasumując, można stwierdzić, że nie należy stosować przepisów pzp w przypadku, gdy wartość zamówienia na bankową obsługę budżetu JST jest niższa niż 30 000 euro. Podkreślić wszakże trzeba, że nie należy upatrywać braku obowiązku wyłonienia podmiotu świadczącego bankową obsługę budżetu JST w trybie pzp jedynie w tym, że dany bank nie będzie pobierał opłat za prowadzenie rachunku od tej jednostki.

PODSUMOWANIE

Samorządy muszą niejednokrotnie działać jak małe, dynamiczne firmy, to znaczy elastycznie zarządzać środkami, błyskawicznie podejmować decyzje związane z finansami, znać i umiejętnie wykorzystywać możliwości pozyskiwania funduszy oraz produkty bankowości internetowej. Dzisiaj nowoczesne samorządy, poza usługami tradycyjnego rachunku bankowego, coraz częściej interesują się takimi produktami, jak na przykład identyfikacja płatności masowych, która w znacznym stopniu ułatwia zarządzanie należnościami. Powodzeniem cieszą się też usługi depozytowe. Jedną z nowszych form lokowania środków przez samorządy jest rachunek lokacyjny, w którym nie ma sprecyzowanego terminu lokaty, natomiast oprocentowanie jest znacznie wyższe niż na rachunku podstawowym – twierdzi Radosław Szewczak, Dyrektor ds. Sprzedaży – Sektor Publiczny, Departament Bankowości Transakcyjnej w BRE Banku S.A.

Kryteria wyboru oferty

Zasadniczym kryterium, jakie musi uwzględnić zarząd jednostki samorządu terytorialnego, przy wyborze produktów bankowych, jest uwzględnienie specyfiki własnej jednostki. Samorząd o dużej i złożonej strukturze organizacyjnej oraz wykonujący szczególnie dużo transakcji rozliczeniowych, potrzebuje rozbudowanej obsługi finansowej. Odpowiednim przykładem są tu elektroniczne przekazy pocztowe, których wysyłka odbywa się automatycznie poprzez system bankowości internetowej, co znacznie redukuje zarówno czas, jak i koszty czy karty przedpłacone, które pozwalają za-

oszczędzić nawet 70% kosztów związanych z wypłatami zasiłków – uważa Radosław Szewczak, Dyrektor ds. Sprzedaży – Sektor Publiczny, Departament Bankowości Transakcyjnej w BRE Banku S.A (Nowoczesne usługi bankowe dla samorządów, tekst dostępny online:http://samorzad.infor.pl/sektor/rozwój_i_promocja/wspolpraca/387699,Nowoczesne-uslugi-bankowe-dla-samorzadow.html)

Należy zgodzić się z poglądem Krzysztofa Hoffmana, iż jednostki samorządowe coraz odważniej sięgają po nowe rozwiązania, jednak nadal nie w pełni wykorzystują możliwości, jakie dają im banki. Niestety zauważalny procent samorządów w Polsce wciąż pozostaje wierny starszym rozwiązaniom i nadal korzysta z nich bardzo chętnie.

REFERENCES

- Encyklopedia Księgowego jednostki sektora finansów publicznych, Infor PL 2015.
- Gliniecka, J., Juchniewicz, E., Sowiński, T. (2014). *Finanse publiczne jednostek samorządu terytorialnego*, CeDeWu.
- Hansen, G., *Bazyłejskie regulacje zakłócają relacje samorządów z bankami*, tekst dostępny online: <http://www.obserwatorfinansowy.pl/tematyka/bankowosc/bazylejskie-regulacje-zakloca-relacje-samorzadow-z-bankami/> dostęp: 31.08.2015.
- Nowoczesne usługi bankowe dla samorządów, (tekst dostępny online: http://samorząd.infor.pl/sektor/rozwój_i_promocja/wspolpraca/387699,Nowoczesne-uslugi-bankowe-dla-samorzadow.html , dostęp: 31.08.2015)
- Pieróg, J. (2014). *Prawo zamówień publicznych Komentarz*. C.H. Beck.
- Pismo Regionalnej Izby Obrachunkowej w Szczecinie z 18 lutego 2009 r., nr K-0542/08/KG/09, Biul.RIOSzcz.2009.1.76.
- Rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody łódzkiego z 31 lipca 2008 r., sygn. ON.I-0911/382/08.
- Stachowiak, M., Jerzykowski, J., Dzierżanowski W. (2014), *Prawo zamówień publicznych Komentarz*, Wolters Kluwers.
- Szustakiewicz, P. (2011) *Kontrola zamówień publicznych, Zagadnienia praktyczne*. C.H. Beck.
- Ustawa z 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655; ost.zm. Dz. U. z 2009 r. Nr 65, poz. 545).
- Ustawa z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104; ost.zm. Dz. U. z 2009 r. nr 19, poz. 100).
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1115 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1989 roku o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 4, poz. 22 z późn.zm.).
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1989 roku prawo bankowe (Dz.U. Nr 4, poz. 21 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16, poz. 95 z późn. zm.).